

B.Com. Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov - 2025 [New Course]
Accounting - 3(Elective)

Time: 2:30 Hours

Marks:70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ દેવ કંપની અંગે માહિતી નીચે મુજબ છે:

(૨૦)

દેવ કંપનીનું નોંધણી પહેલા અને પછીનો નફો-નુકસાન દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. ભાગીદારી પેઢીના ધંધાની ખરીદી તા. 1-1-2023, દેવ કંપનીની નોંધણી તા. 1-7-2023 અને પ્રથમ વાર્ષિક હિસાબોની તા. 31-12-2023:

પ્રથમ હિસાબી વર્ષની વિગત	રકમ રૂ
કાચો નફો	396000
ખરીદ કિંમતનું વ્યાજ	14000
ભાડું ચુકવ્યું	24000
પગાર	40000
ઘસારો	20000
રોકાણ વેચાણની ખોટ	4000
ડિબેન્ચર વ્યાજ	2000
રોકાણ પર વ્યાજ	2000
જાહેરાત ખર્ચ (સ્થિર - ચલિત)	54000
ડિરેક્ટર ફી (વાર્ષિક)	72000
વેચકનો પગાર અને કમિશન (સ્થિર - ચલિત)	24000
ડિલિવરી વાનના ખર્ચા	12000

અન્ય માહિતી:

- (1) જાન્યુઆરીથી જુન સુધીના અર્ધ વર્ષમાં દર મહિને વેચાણ તેના આગલા માસ કરતાં બમણું થાય છે. જુલાઈથી ડિસેમ્બર સુધીના બીજા અર્ધ વર્ષમાં દર મહિને વેચાણ તેના આગલા માસ કરતાં અડધું થાય છે.
- (2) ધંધાની ખરીદ કિંમત તા. 31-7-2023 ના રોજ ચૂકવાઈ છે.
- (3) રોકાણો તા. 31-5-2023 ના રોજ વેચ્યાં છે.
- (4) સ્થિર- ચલિત દર્શાવેલ ખર્ચા સ્થિર અને ચલિત ખર્ચ સંયુક્ત રીતે દર્શાવે છે. જ્યાં ચલિત ખર્ચા સ્થિર ખર્ચના અડધા છે.

અથવા

પ્રશ્ન-૧ તા.01-03-2025 ના રોજથી મેં. હેત બ્રધર્સનો ચાલુ ધંધો ખરીદી લેવા માટે તા. 1-7-2025ના રોજ હિતેશ લિ.ની સ્થાપના કરવામાં આવી. ધંધો શરૂ કરવાનું પ્રમાણપત્ર તા.1-8-2025 ના રોજ મળેલું હતું. કંપનીના પ્રથમ હિસાબો તા.31 મી ડિસેમ્બર , 2025 ના રોજ તૈયાર કરવામાં આવ્યા.

નીચેની વિગતો પરથી નોંધણી પહેલાં અને નોંધણી પછીનો નફો કે નુકસાન દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો:

	રૂ		રૂ
કાચો નફો	1,80,000	તા.31-8-2025 સુધીનું ભાડું	7,200
વેચાણ ખર્ચ	9,900	તા.31-8-2025 પછીનું ભાડું (વાર્ષિક)	24,000
પગાર ખર્ચ	20,000	રાજકીય પક્ષને દાન	8,400

મુસાફરી ખર્ચ	3,600	ધંધાના સંચાલન બદલ હેતુ બ્રધર્સને કમિશન	5,000
સામાન્ય ખર્ચ	4,000	ઘાલખાધ	1,800
ડિરેક્ટર ફી	15,000	ઘાલખાધ અનામત	3,000
ઘસારો	12,000		
પ્રાથમિક ખર્ચ	5000		

કુલ વેચાણ રૂ 12,00,000 હતું. જેમાંનું રૂ 4,00,000 નું વેચાણ 1 જુલાઈ 2025 પહેલાના સમયનું હતું.

પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલી વીગતો પરથી આગ વિભાગ નું વર્ષ 2023 નું મહેસૂલી ખાતું તૈયાર કરો.

(૨૦)

વિગત	રૂ.
શરૂઆતનું બાકી જોખમ માટેનું 50%લેખનું અનામત	1,80, 000
વધારાનું અનામત	36, 000
બાકી દાવાઓ અંગે જવાબદારી (શરૂઆતની બાકી)	31, 000
બાકી દાવાઓ અંગે જવાબદારી (અંતની બાકી)	42, 000
ચૂકવેલ દાવાઓ	3,65, 000
કાનૂની ખર્ચ	6, 000
પુનર્વીમા વસૂલાત	32, 000
દાકતરી ખર્ચાઓ	4, 000
ઘાલખાધ	800
પ્રીમિયમ (મળેલું)	4,86, 000
સ્વીકારેલ પુનર્વીમા ઉપર પ્રીમિયમ	32, 000
આપેલ પુનર્વીમા ઉપર પ્રીમિયમ	43, 000
સીધા ધંધા પર કમિશન	48, 600
સ્વીકારેલ પુનર્વીમા ઉપર કમિશન	1,600
આપેલ પુનર્વીમા ઉપર કમિશન	2, 150
વહીવટ ખર્ચાઓ	90, 000
વ્યાજડિવિડન્ડ્સ-, ભાડું વગેરે	24, 000
રોકાણોના વેચાણ પર નફો	3, 000

વર્ષના અંતે અનામતની જોગવાઈ વર્ષની શરૂઆતના અનામતના ધોરણે કરવાની છે.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ પ્રિયાન્સ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લિમિટેડ તા 31-03-2024 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષની આગ અને દરિયાઈ વીમા વિભાગની માહિતી નીચે પ્રમાણે રજૂ કરે છે:

વિગત	આગ વિભાગ રૂ .	દરિયા વિભાગ રૂ .
તા31-03-2024 ના રોજ ભાવિ જોખમનું અનામત	7,00, 000	9,00,000
વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ દાવા	4,00,000	3,00,000
દાવા અંગે બાકી જવાબદારી :		
તા 31-3-23:	50,000	60,000
તા 31-3-24:	80,000	40000
મળેલ પ્રીમિયમ	12,00, 000	8,00, 000
સ્વીકારેલ પુનઃવીમા પ્રીમિયમ	1,50, 000	100, 000
આપેલ પુનઃવીમા પ્રીમિયમ	100, 000	80, 000

રિ ઇન્સ્યુરન્સ વસૂલાત -	60, 000	50, 000
વ્યાજ ડિવિડન્ડ -	50, 000	40, 000
વ્યાજ ડિવિડન્ડ પર ટેક્સ -	25%	25%
અન્ય આવક	20, 000	25, 000
કમિશન	70, 000	65, 000
સ્વીકારેલ પુનઃવીમા કમિશન	30, 000	20, 000
આપેલ પુનઃવીમા કમિશન	20, 000	16, 000

અન્ય માહિતી:

- (1) વધારનું અનામત ભાવિ જોખમના અનામતના 50 %દર વર્ષે રાખવામાં આવે છે .
- (2) વહીવટી ખર્ચ રૂ.100,000, કાનૂની ખર્ચ રૂ.40,000 બંને વિભાગો વચ્ચે મળેલ ચોખ્ખા પ્રિમિયમના આધારે ફાળવવાના છે.
- (3) પ્રિમિયમના બાકી લેણાં નીચે પ્રમાણે છે:

તારીખ	આગ	દરિયાઈ
31-03-23	1,50,000	40,000
31-03-24	1,00,000	20,000

બંને વિભાગના મહેસૂલી ખાતાં તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-3 હિતેશ્વરી લિમિટેડની નીચેની માહિતી પરથી અધિક નફાની રીતે પાંચ વર્ષની ખરીદીના ધોરણે પાઘડીની (૧૫) ગણતરી કરો :

વિગત	રૂ.
૫,૦૦૦ ઇક્વિટી શેર દરેક રૂ. ૧૦૦નો	5,00,000
૧૦%ના ૧,૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ. ૧૦૦નો	100,000
સામાન્ય અનામત	12,000
નફાનુકસાન ખાતું (જમા)	14,000
લેણદારો	20,000
દેવી હૂંડી	16,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	10,000
છેલ્લાં ૪ વર્ષનો કુલ નફો (૫૦% લેખે આવકવેરો ગણ્યા પહેલાંનો)	12,00,000

રોકાયેલી મૂડી પર અપેક્ષિત વળતરનો દર ૮%

આ ધંધામાં રોકાયેલ મૂડી પર જોખમનો દર ૨%

કંપનીની કુલ મિલકતો આ પ્રમાણે છે :

કાયમી મિલકતો કુલ મિલકતોના ૭૫%

ચાલુ મિલકતો કુલ મિલકતોના ૨૦%

અવાસ્તવિક મિલકતો કુલ મિલકતોના ૫%

અથવા

પ્રશ્ન-3 હિતાંશ લિમિટેડનું તા. ૩૧-૩-૨૦૨૪ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે:

દેવાં	રૂ	મિલકતો	રૂ
રૂ. 10નો એક એવા 2,00,000 શેર	20,00,000	જમીન-મકાન	18,00,000
૧૦%ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી		યંત્રો	12,00,000
(રૂ. ૧૦નો એક એવા ૫૦,૦૦૦ શેર)	5,00,000		
સામાન્ય અનામત	4,00,000	કુલ ચાલુ મિલકતો	9,50,000

નફાનુકસાન ખાતું	4,00,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	50,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	2,00,000		
કારીગર બચત ફંડ	2,00,000		
લેણદારો	3,00,000		
	40,00,000		40,00,000

વધારાની માહિતી

- (1) જમીન-મકાન,યંત્રો તથા ચાલુ મિલકતોની બજાર કીમત અનુક્રમે રૂ.20,00,000 ,રૂ.800,000 અને 9,00,000 છે.
- (2) આ કંપનીના જેવો જ ધંધો કરતી અને 16% ડીવિડન્ડ આપતી કંપનીના ઇક્વિટી શેરની બજારકિંમત તેની વસુલ રકમ કરતાં બે ગણી છે.
- (3) 50%લેખે કરવેરાની જોગવાઈ કર્યા પહેલાંનો છેલ્લા ચાર વર્ષનો નફો અને ઉપયોગમાં લેવાનો યોગ્ય ભાર નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	નફો રૂ.	ભાર
2020 -21	4,00,000	1
2021-22	4,50,000	2
2022-23	5,00,000	3
2023-24	6,50,000	4

ઉપરની માહિતી પરથી અધિક નફાની ચાર વર્ષની ખરીદીના આધારે પાછડીની કિંમત શોધો.

પ્રશ્ન-૪ હેનીલ ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પાસે નીચે મુજબના વાહનો છે :

(૧૫)

ટ્રક ની સંખ્યા	વહન શક્તિ
20	5 ટન
20	4 ટન
65	3 ટન
45	2 ટન

દરેક ટ્રક દિવસની સરેરાશ 6 ટ્રીપ કરે છે અને દરેક ટ્રીપમાં 5 માઈલ નું અંતર કાપે છે. દરેક ટ્રક તેની વહનશક્તિના 90 ટકા જેટલું વજન ઊંચકે છે. વાર્ષિક સરેરાશ ગણતા 10 ટકા જેટલી ટ્રકો દરરોજ રિપેરમાં હોય છે. માલવહનનું કામ દરરોજ ચાલે છે. માસિક ખર્ચ નીચે મુજબ છે:

	રૂ.
સુપરિન્ટેન્ડેન્ટનો પગાર	1,000
8 ફોરમેનનો પગાર, દરેકના	250
150 ડ્રાઇવરનો પગાર, દરેકના	200
100 મજૂરોનો પગાર દરેકના	300
માલસામગ્રી વપરાશ	10,000
ડીઝલ વપરાશ	165420
ઓઇલ ગ્રીસ વગેરે	40,000
ટાયર ટ્યૂબના ખર્ચ	18,000
ગેરેજ ભાડું	12,000
ગેસ, પાણી, વિજળી	5,000
પરચુરણ ખર્ચ	10565
સમારકામ નિભાવ ખર્ચ	15,000

ઉપરોક્ત માહિતીના આધારે મહિનાના ૩૦ દિવસ ગણી ને માસિક એક ટનમાઈલની કુલ પડતર દર્શાવતુ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૪ ધારા બસ સર્વિસ લિમિટેડ દ્વારા રાજકોટ સિટી ની અંદર નીચેના પેસેન્જર માટે દોડાવવામાં આવે છે

10 બસ 50 મુસાફરો (વહન ક્ષમતા)

15 બસ 40 મુસાફરો (વહન ક્ષમતા)

સામાન્ય રીતે દરેક બસ એક દિવસમાં 10 આવવા- જવાના ફેરા કરે છે અને આઠ કિલોમીટરનું અંતર દરેક ટ્રીપમાં છે. અને તે સરેરાશ 75% ઉતારુ ક્ષમતાએ મુસાફરી કરે છે. વાર્ષિક આંકડા બતાવે છે કે પાંચ બસ દરરોજ રોડ ઉપર કામ કરતી નથી કારણ કે તેને રીપેર ની જરૂરિયાત હોય છે. નીચેના ખર્ચાઓ માર્ચ 2024 દરમિયાન થયેલા છે:

વિગત	રૂ.
ગેરેજ ભાડુ કર અને વીમા	25000
રોડ અને વાહન વેરો	5000
પગાર :	
મુખ્ય ઓપેરેટીંગ મેનેજરનો પગાર	15000
3 સહાયક મેનેજર નો પગાર(દરેકનો)	8000
4 સુપરવાઇઝર નો પગાર (દરેક નો)	4000
25 ડ્રાઇવર નો પગાર (દરેકનો)	2400
30 ક્લીનર નો પગાર (દરેકનો)	1000
ઓફિસ સ્ટાફનો પગાર	40000
સ્ટોર્સ વપરાશ	45000
પેટ્રોલ	240000
લુબ્રિકેન્ટ નો ખર્ચ	55000
ટાયર અને ટ્યુબ નો ખર્ચ	17500
ગેસ અને પાવર નો ખર્ચ	3500
પરચુરણ ખર્ચાઓ	18000
રીપેરનો ખર્ચ	35000

કંપનીના પડતર કલાકે પડતર પત્રકમાં ઘસારો રૂ. 65000 માંડી વાળેલ છે. સેવા પડતર પત્રક કંપની માટે તૈયાર કરો તથા ઉતારુ કિલોમીટર દીઠ પડતર શોધી કાઢો.

ENGLISH VERSION

Que.1 The following are information regarding the DEV Co. Prepare its statement for profit loss for the period of pre-incorporation and post incorporation purchase of a business of a partnership firm Dt.1/1/2023 . date of incorporation of DEV Co.Dt.1/7/2023 date of first final accounts Dt.31/12/2023. (20)

Particulars for first accounting year	Amount Rs. in thousands
Gross profit	396000
Interest of business purchase	14000
Rent paid	24000
salary	40000
depreciation	20000
Loss on sale of investment	4000
Interest on debentures	2000
Interest on investment	2000
Advertisement expenses FV	54000
Director fees(annul)	72000
Salary and commission to salesmen FV	24000
Expenses of delivery van	12000

Other information:

- (1) In the first half of the year from January to June every month sale is two times comparing to its previous month, in the second half of the year from July to December every month sale is half comparing to its previous month.
- (2) Business purchase price is paid on Dt. 31/7/2023
- (3) Investments are sold on Dt. 31/5/2023
- (4) Expenses indicating FV are showing jointly fixed and variable which indicated variable expenses are half of the fixed expenses.

OR

Que.1 Hitesh Ltd. was incorporated on 1/7/2025 to purchase existing business of M/s. Het Brothers with effect from 1/3/2025. The certificate of commencement of business was received on 1/8/2025. First final accounts of the company were prepared on 31st December, 2025.

Prepare statement showing profit or loss prior to and after incorporation from the information given below:

particulars	Rs.	particulars	Rs.
Gross profit	1,80,000	Rent upto 31/8/2025	7,200
Sales expenses	9,900	Rent after 31/8/2025 (annual)	24,000
Salary expenses	20,000	Donation to political party	8,400
Travelling expenses	3,600	Commission to HET brothers for management of business	5,000
General expenses	4,000	Bad-debts	1,800
Director fee	15,000	Bad-debts Reserve	3,000
depreciation	12,000		
Preliminary expenses	5,000		

Total sales were Rs. 12,00,000, out of which sales of Rs. 4,00,000 were for period before 1st July, 2025

Que.2 Prepare Revenue Account of the Fire Business from the following details for the year 2023:

(20)

Particulars	Rs.
Opening Balance of Reserve for unexpired risk at 50%	1,80,000
Additional Reserve	36,000
Opening balance of estimated liabilities for claims	31,000
Closing balance of estimated liabilities for claims	42,000
Claim paid	3,65,000
Legal Expenses	6,000
Re-insurance Recoveries	32,000
Medical Expenses	4,000
Bad debts	800
Premium Recovered	4,86,000
Premium on Re-insurance Accepted	32,000
Premiums Re-insurance ceded	43,000
Commission on Direct Business	48,600
Commission on Re-insurance Accepted	1,600
Commission on Re-insurance ceded	2,150
Administrative expenses	90,000
Interest, dividend, Rent etc	24,000
Profit on sale of investments	3,000

Create reserve at the end of the year at the same rate as in the beginning of the year.

OR

Que.2 Priyance Insurance Co. Ltd. presents the following information regarding Fire and Marine insurance for the year ended 31-3-2024:

particulars	Fire (Rs.)	Marine (Rs.)
Reserve for unexpired risk on 31-3-24	7,00,000	9,00,000
Claim paid	4,00,000	3,00,000
Liabilities for outstanding claim:		
31-3-23	50,000	60,000
31-3-24	80,000	40,000
Premium received	12,00,000	8,00,000
Premium on Re-insurance accepted	1,50,000	1,00,000
Premium on Re-insurance ceded	1,00,000	80,000
Re-insurance recoveries	60,000	50,000

Interest and dividend	50,000	40,000
Taxes on interest and dividend	25%	25%
Other income	20,000	25,000
Commission on direct business	70,000	65,000
Commission on Re-insurance accepted	30,000	20,000
Commission on Re-insurance ceded	20,000	16,000

Other Information :

- (1) Every year additional reserve is maintained at 50% of reserve for unexpired risk
- (2) The administration expenses of Rs. 1,00,000 and legal expenses Rs. 40,000 are to be divided between Fire and Marine in the proportion of net premium received.
- (3) Premium outstanding:

Date	Fire	Marine
31-3-23	1,50,000	40,000
31-3-24	1,00,000	20,000

Prepare Revenue Accounts for both the departments.

Que.3 From the following information of HITESHVARI Ltd. Find out goodwill by purchase of five years' super profit method: (15)

particulars	Rs.
5,000 equity shares of rs. 100 each	5,00,000
10% 1,000 pref. shares of Rs.100 each	1,00,000
General reserve	12,000
Profit & loss a/c (credit)	14,000
Creditors	20,000
Bills payable	16,000
Provident fund	10,000
Total profit of four years (before 50%tax)	12,00,000

Expected rate of return on capital 8%

Risk rate in such business 2%

Total assets of the company are as under:

Fixed assets 75% of total assets

Current assets 20% of total assets

Fictitious assets 5% of total assets.

OR

Que.3 The balance sheet of HITANSH Ltd. As on 31-03-2024 is as follows:

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
2,00,000 Equity shares of Rs.10 each fully paid	20,00,000	Land –Building	18,00,000
50,000,10% preference shares Rs. 10 each fully paid	5,00,000	Machines	12,00,000
General Reserve	4,00,000	Total Current Assets	9,50,000
Profit and Loss a/c	4,00,000	Preliminary Expenses	50,000
Provident fund	2,00,000		
Workers saving a/c fund	2,00,000		
Creditors	3,00,000		
Total	40,00,000	Total	40,00,000

Additional information:

- (1) The present market value of the land and building; Machineries and current assets is Rs. 20,00,000; Rs. 8,00,000 and Rs. 9,00,000 respectively.
- (2) Companies doing similar business and paying 16% dividend, market price of its equity share is double than its paid up amount.
- (3) The profit before 50% tax provision for last four years and appropriate weights to be used are as under.

Year	Profit Rs	Weight
2020-'21	4,00,000	1
2021-'22	4,50,000	2
2022-'23	5,00,000	3
2023-'24	6,50,000	4

From the above information calculate value of goodwill on basis of four years' purchase of super profit.

Que.4 Henil Transport Company has following fleet of vehicles:

(15)

No. of Vehicles	Specification
20	5 tonnes
20	4 tonnes
65	3 tonnes
45	2 tonnes

On an average each truck makes six trips a day and each trip covers an average distance of 5 mile. Each truck carries weights which is only 90% of the capacity. Taking an annual average, 10% of the trucks are laid up for repairs everyday. The conservancy work is carried on daily. The monthly charges incurred are as follows:

	Rs.
Salary of the Superintendent	1,000
Salaries of 8 foreman each	250
Salaries of 150 drivers- each	200
Salaries of 100 labourers each	300
Consumable stroes	10,000
Diesel	165420
Oil. Grease etc.	40,000
Cost of tyres tubes	18,000
Rent of Garage	12,000
Gas and Electric charges	5,000
Miscellaneous Expenses	10565
Repair Maintain expenses	15,000

Counting 30 days in a month From the above information calculate monthly cost per tonne mile.

OR

Que.4 Dhara Bus Service Ltd. runs the following fleet of buses within the limits of Rajkot city

10 Buses 50 passengers (Carrying Capacity)

15 Buses 40 passengers(Carrying Capacity)

On an average each bus makes 10 trips a day covering a distance of 8 km. in each trip and 75% of the seats are occupied. The annual records show that 5 buses are generally required to be kept away from roads each day for repairs. The following expenses were incurred by the company during March, 2024.

PARTICULARS	RS.
Garage rent, Tax and insurance	25000
Road and vehicle tax	5000
Salary: chief operating manager	15000
3 assistant managers	8000 each
4 supervisors	4000 each
25 drivers salary	2400 each
30 cleaners salary	1000 each
Office staff	40,000
Consumable stores	45000
petrol	2,40,000
Lubricants	55000
Replacement of tyres and tubes	17500
Gas and electricity	3500
Miscellaneous expenses	18000
Repair expenses	35000

The cost clerk of the company prepared a cost sheet using the actual figures for various expenses and writing off Rs. 65,000 for depreciation. Prepare the cost sheet and Find out cost per passenger km.
